

Forfatter: Wessel, Johan Herman

Titel: J.H. Wessels Samlede Digte

Citation: Wessel, Johan Herman: "J.H. Wessels Samlede Digte", i Wessel, Johan Herman: *J.H. Wessels Samlede Digte*, udg. af J. Levin , 1901, s. 197. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-wesselhhl-shoot-idm140161401847728/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: J.H. Wessels Samlede Digte

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Side 75, Linie 26—27.

»De leve sødt i fire Aar,
Stor Lykke nød, og større spæner.«

Digteren, der skrev sit Ugeblad med synlig Ulyst, og sjelden brugte Fien, mener paa dette Sted end ikke til at faae skrubbøvlet sin Stil. — Udgaven af 1787 omgjar de to Linier til:

»De leve sødt i fire Aar,
Stor Lykke nød, dem større spæner.«

hvilket rigsnok er en Forbedring, men — en aldeles vilkaarlig: Fellen ligger nemlig i Præsens spæner, som Digteren af Magelighed hensatte for at faae Rim.

Stella.

Side 76.

Denne lange Fortælling er, som Digteren flere Steder (n.f. Side 86) selv udtrykkelig angiver, fremkaldt ved Goethes Drama, »Stella, ein Schauspiel für Liebende«, der udkom 1776, ligesom ogsaa Udgaven af 1787 overskriver Fortællingen med Navnet Stella, hvilket ingen af dens Personer bærer. Dette Drama, som Goethe siden omgjorde til en Tragedie, tilhører den store Digters første Periode, den sentimentale Kraftperiode, men er et af hans svagere Arbejder. Det er grundet paa Sagnet om Grev Gleichen, og Helten forlader først sin Kone, der har skjenket ham en Datter, siden en Elskerinde, med hvem han har levet i nogen Tid, og deltager i den corsicanske Frihedskrig. Da han vender tilbage derfra, træffer han begge Qvinderne, der paa hans første Kones ædelmodige Forslag enes om at leve med ham i et dobbelt Ægteskab. Dramaet udmærker sig ved høj Lidenskab og en mesterlig Diction, men lider af overspendt Sentimentalitet (»Stella kam nur der Einphadsamkeit verwöhnter Herzen schmeicheln«, A. W. Schlegel), og driver Naturlighedsprincippet ud over Grænserne. I sin Nyhed gjorde Stykket stor Lykke, og har vist ikke heller savnet Tilbedere her, hvad der naturlig maatte forarge en Gæmus som Wessel, og henrev ham til en hensynløs Persiflage over den store Digter, der dengang da havde udgivet Götz v. Berlichingen og andre udødelige Digtninge, og til en Plashed i Fremstillingen (Side 76—77), der er aldeles usædvanlig hos vor Digter.

Side 80, Linie 25—26.

»Han kunde skudt sig selv ihjel,
Men han var Kristen Mand. Forstæder du vel!«

Dette Sted er et af de flere, hvor Digteren i en simpel, men energisk Form udtaler sin dybe religiøse Følelse. — Det er forøvrigt noksom bekjendt, hvilket Selvmords-Raseri der greb den tyske Ungdom, efter at Goethe havde udgivet sin Werthers Leiden (første Udgave 1770, udgivet paany 1775, 1777, 1779), og at en dansk Oversættelse af Skriftet ved P. N. Nyegaard, som Boghandler Prof. vilde udgive, i Septbr. 1775 blev confiskeret, da det fjerde Ark var trykt, ifølge Cabinetsordre, uottret paa en Betænkning af det theologiske Facultet (Peder Holm, N. E. Balle, H. F. Janson, C. F. Horneman), der »ansæer bemeldte Bog som et Skrift, der bespottar Religionen, besmykker Lasterne, og kan forødsætte gode Sæderv. (Lixdorphiana Side 258 Hgg.).

Side 86, Linie 5—6.

»Og i det samme
Indtræder han.«

Med disse to Løver ender Nr. 20 af *Notre Serviteur* — midt paa syvende Side. Digteren, der ikke overkom at skrive mere til dette Nummer, greb til den Udvei at fylde den næste Side med følgende lunefulde Avertissement:

Prisrættigheder.

Den som kan opdage Udvalget af denne Historie, og vil give sin *Cavalliers Parol*, eller i vidrig Fald sværge ved sin *Ere*, ikke uden af sit *Ceac* at have udfundet samme, loves *Premie* af alle udkomne *Nemmere*.

Af

Navnet, om forlanges, forties.

Notre Serviteur.

Side 87, Linie 16.

»En Kone havde han, og dertil Een gjor tre.
Maa vel forstaaes saaledes, at Manden regnes med.

Smeeden og Bøvjen.

Side 89.

Denne ypperlige Fortælling, der horer til Wessels populæreste Digte var af de Skuespiller C. N. Rosenkildes Yndlingsdigt, og blev af ham ofte foredraget paa Scenen i de da meget almindelige Aftenopførelser med uovermaabelig Virtuositet. Fabelen horer hjemme i den engelske Litteratur, hvor der findes flere Fortællinger om en bogstavelig Lovfortolkning, hvorefter en Uskyldig var bleven valgt til at bære det for at fyldestgjøre Lovens Fordring, at Liv for Liv maa lodes.

Men en nærmere Kilde har vor Digter haat i følgende Fortælling, indrykket i *Aftenposten* for 1777, Nr. 3:

En Smeed gerædte udi Klæmmer,
Og kom til at begaae et Mord,
Paa en, der gav ham knubbet Ord,
Og fældede ham med sin Hammer
Bevar os Gud for at opogge
En Smeed, der har den store Slegge!

Vor Smeed blev skyldig kiendt at hænge
Og bød oplødes for sit Mød.
Det ei i Byens Lovbog stod
At søne Mand-Red med Penge,
Men akt vor Smeed var ene Mester
At skoe og læge Byens Hester.

Hans Byensmand kom med Graad og bade,
At Smeedens Synd maa gives til
Og Dømmere ham naadigst vil
For deres Hesters Skyld loslade,
Og for de Plovjern, Spæder, Hakker,
Som Smeeden gjorde dem saa vakker.

Men Dømmere antog med Ekkel
En Forbøn af saa liden Fynd,
Og spurgte om det ey var Synd
At lade løs saa grov en Rekel.
Nei, sagde de: Forsoning kræves,
Men saa kan Retten best handthæves: